

Қўшимча фойда солиғи

Мазкур солиқ, минерал-хом ашё ресурсларидан оқилона фойдаланиш, юқори ликвидли маҳсулотларга жаҳон нархлари қулай конъюнктураси шароитларида саноатнинг кон қазилма тармоқлари корхоналарини рағбатлантириш механизмини такомиллаштириш, олинган юқори даромадни мақбул равишда тақсимлаш, шунингдек Давлат бюджети даромадларини кўпайтириш мақсадида жорий қилинган.

Солиқ Кодексининг 248-моддасига асосан, *қўшимча фойда солиғи тўловчилар* қуйидагилардир:

айрим фойдали қазилмаларни (фойдали компонентларни) кавлаб олишни (ажратиб олишни) амалга оширувчи ер қаъридан фойдаланувчилар;

фойдали қазилмалардан ишлаб чиқариладиган айрим турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни амалга оширувчи юридик шахслар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сонли қарорига асосан, 2011 йилда *катодли мис, табиий газ, полиэтилен гранулалар, цемент ва клинкер* маҳсулотларига қўшимча фойда солиғи жорий қилинган.

Маҳсулот тақсимотига оид битим бўйича фаолиятни амалга оширувчи ер қаъридан фойдаланувчилар қўшимча фойда солиғини тўловчилар бўлмайди.

Солиқ Кодексининг 249-моддасига асосан, реализация қилишдан олинган соф тушум билан қонун ҳужжатларида белгиланган ҳисоб-китоб баҳоси ўртасидаги фарқ сифатида аниқланадиган даромаднинг бир қисми (қўшимча фойда) *қўшимча фойда солиғини солиш объектидир*.

Солиқ Кодексининг 250-моддасига асосан, қўшимча фойда суммаси билан қўшимча фойда қисмига тўғри келадиган соф тушумдан ҳисоблаб чиқарилган солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар суммаси ўртасидаги фарқ сифатида аниқланадиган *соф қўшимча фойда солиқ солинадиган базадир*.

Қўшимча фойда солиғининг ставкалари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикасининг навбатдаги йилги асосий макроиқтисодий кўрасткичлари прогнози ва давлат бюджети параметрлари тўғрисидаги қарори билан ҳар йили тасдиқланади.

Жорий 2011 йилда қўшимча фойда солиғи тадбиқ қилинган маҳсулотларнинг белгиланган нархларидан юқори нархларда реализация қилинган қисмидан *50 фоизини* бюджетга ундирилиши кузда тутилган.

Қўшимча фойда солиғи суммаси солиқ солинадиган базанинг миқдоридан ва белгиланган ставкалардан келиб чиққан ҳолда ҳисобланади.

Қўшимча фойда солиғи республика бюджетига *миллий валюта сўмда* ўтказилади.

Қўшимча фойда солиғининг ҳисоб-китоби давлат солиқ хизмати органларига ҳар ойда ҳисобот давридан кейинги **ойнинг 25-санасигача** тақдим этилади.

Солиқ тўловчилар қўшимча фойда солиғини ҳисобот даврида маҳсулотни реализация қилишнинг ҳақиқий ҳажмларидан келиб чиққан ҳолда, **ҳисоб-китобни тақдим этиш мuddатидан кечиктирмай тўлайдилар.**

Солиқ Кодексининг 251-моддасига асосан, қўшимча фойда солиғи солинадиган фойдали қазилмалар ва маҳсулот турлари рўйхати, шунингдек солиқни ҳисоблаб чиқариш ҳамда тўлаш тартиблари:

Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 1 июндаги "Саноатнинг кон қазилма тармоқлари айрим корхоналарининг юқори даромадига солиқ солиш тўғрисида"ги 252-сон Қарорида;

Адлия вазирлиги томонидан 2009 йилнинг 24 февралда 1908-сон билан рўйхатга олинган, МВ ва ДСҚ Қарори билан тасдиқланган "Цементга ва клинкерга қўшимча фойда солиғини ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисида"ги Низомда;

Адлия вазирлиги томонидан 2009 йилнинг 24 февралда 1909-сон билан рўйхатга олинган, МВ ва ДСҚ Қарори билан тасдиқланган "Табийий газга қўшимча фойда солиғини ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисида"ги Низомда белгилаб берилган.

Масалан. *"Цементчи" корхонаси томонидан октябрь ойида 24 тонна цемент қопларга қадоқлаш харажатлари (қоплар қиймати қўшилган ҳолда) ва қўшилган қиймат солиғи чегириб ташланган ҳолда барча ҳажмга реализация қилиш суммаси 2760,0 минг сўмни ташкил қилган.*

Адлия вазирлигида 2009 йилнинг 24 февралдаги 1908-сон билан рўйхатга олинган "Цементга ва клинкерга қўшимча фойда солиғини ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисида"га низомга асосан тасдиқланган солиқ ҳисоботи шакллари асосида:

1. 1 тонна цементнинг ҳисоб-китоб баҳоси 2011 йил учун 90000 сўм қилиб белгиланган.

2. Реализация қилинган цементнинг барча ҳажми ҳисоб-китоб баҳоси 2160,0 (24 x 90000) минг сўм.

3. Барча ҳажмга қўшимча фойданинг жами суммаси 600,0 (2760,0-2160,0) минг сўм.

4. Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси (1,6%), Республика йўл жамғармаси (1,4%) ва бюджетдан ташқари Мактаб таълими жамғармасига мажбурий ажратмалар (0,5%), жами 3,5 % ставкада 21,0 (600,0 x 3,5/100) минг сўмни ташкил этади.

5. Солиқ солинадиган база 579,0 (600,0-21,0) минг сўм.

6. Қўшимча фойда солиғининг белгиланган 50 фоизли ставкасига асосан, бюджетга тўланадиган қўшимча фойда солиғи суммаси 289,5 (579,0 x 50 / 100) минг сўмни ташкил қилади.

7. Корхона томонидан **289,5 минг сўм** қўшимча фойда солиғи суммаси ойнанинг 25-санасигача бюджетга тўланиши лозим.